

הלכות מעשר פרק י

א. המקבל עליו להיות נאמן על המעשרות, ולא יהיו פרותיו דמאי צריך להיות מעשר את שהוא אוכל, ואת שהוא מוכר, ואת שהוא לוקח; ואינו מתארח אצל עם הארץ. וצריך שיקבל עליו דברים אלו ברבים; וכשיבואו עדים נאמנין שקבל דברים אלו ברבים, ושהוא רגיל בהם תמיד הרי זה נאמן על פרותיו לומר מעשרין.

ב. כל תלמיד חכמים נאמן לעולם, ואינו צריך בדיקה אחריו; ובניו ובני ביתו ועבדיו ואשתו שלתלמיד חכמים, הרי הן כתלמיד חכמים ונאמנין.

ג. תלמיד חכמים שמת, והניח פרות אפלו ביום כנסן, הרי הן בחזקת מתקנין.

ד. בת עם הארץ או אשתו שנשאת לחבר, ועבדו שנמכר לחבר צריכין לקבל עליהם בתחלה; ובת חבר או אשתו שנשאת לעם הארץ, ועבדו שנמכר לעם הארץ הרי אלו בחזקתן ונאמנין, עד שיחשדו.

ה. בנו או עבדו שלחבר שהיו למודין אצל עם הארץ, צריכין לקבל. בנו או עבדו שלעם הארץ שהן למודין אצל חבר כל זמן שהן אצל החבר, הרי הן כחבר; יצאו, הרי הן כעם הארץ.

ו. מי שאינו נאמן, והיה אחד מבניו או מעבדיו נאמן, או אחד ממשפחתו לוקחין ממנו ואוכלין על פיהו, ואין חוששין לדבר. היה הוא נאמן, ואשתו אינה נאמנת לוקחין ממנו, ואין מתארחין אצלו. היתה אשתו נאמנת, והוא אינו נאמן מתארחין אצלו, ואין לוקחין ממנו. ותבוא מארה למי שאשתו נאמנת, והוא אינו נאמן.

ז. לא ישמש חבר, לא במשתה עם הארץ ולא בסעודתו אלא אם כן היה הכל מעשר ומתקן מתחת ידו; לפיכך הרואה חבר משמש במשתה עם הארץ או בסעודתו, הרי הכל בחזקת מעשר. ראוהו מסב עם עמי הארץ אין הסעודה בחזקת מעשרת, שמה החבר על תנאין שבלבו הוא סומך.

ח. כשם שאדם סועד אצל עם הארץ, וסומך על תנאו כך הוא צריך להיות מתנה על בנו, ואפלו היה בנו במקום אחר; אבל אינו צריך להיות מתנה על אחר חוץ מבנו, ואפלו היה עמו במשתה. לפיכך בן חבר שהיה מסב במשתה עם הארץ אין הסעודה בחזקת מעשרת, שמה אביו התנה עליו.

ט. עם הארץ שנתן מעה לחבר, ואמר לו, קח לי אגדת ירק אחת, או גלסקה אחת לוקח לו סתם, ופטור מלעשר; ואם החליף את המעה, חייב לעשר ואחר כך יביא לו. ואם פרש החבר, ולא לקח סתם אלא אמר לחנוני, אגדה זו שאני לוקח ממך לחברי אני קונה אותה, וזו לעצמי אני קונה אותה זו שלקח לעצמו, חייב לעשר אותה; וזו שלקח לחברו, אינו חייב לעשר אותה. ואם נתערבו, אפלו נתערבה אחת שלו במאה שלחברו מתקן הכל דמאי, ואחר כך יתן לחברו ששלחו לקח לו.

י. חמשה שאמרו לאחד, צא והבא לנו חמש אגדות שלירק, והביא לכל אחד אחד ואחד בפני עצמו חברים שבהן, אין צריכין

לַעֲשׂוֹת אֵלֶּא עַל חֶלְקוֹ בְּלֶכֶד ; הִבִּיא לָהֶן בְּעַרְבוֹב חֲבֵרִים שְׂבָהֶם,
צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת עַל הַכֹּל.

יא. עַם הָאָרֶץ שָׁאֲמַר לַחֲבֵר, צֵא וּלְקַט לִי תְּאֵנִים מִתְּאֲנִיתִי
אוֹכֵל מִהֵן הַחֲבֵר עָרָאִי, וּמַעֲשָׁרָן דְּמָאִי. וְאִם אָמַר הַחֲבֵר לַעֲם
הָאָרֶץ לְלַקֵּט לוֹ, וְשָׁמַע חֵבֶר אַחֵר הָרִי הַחֲבֵר הָאֲחֵר אוֹכֵל, וְאִינוּ
צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת : שְׁאִין הַחֲבֵר מוֹצִיא דְּבַר שְׁאִינוּ מִתְּקַן מִתַּחַת יָדוֹ,
וְחִזְקָתוֹ שֶׁהַפְּרִישׁ עָלֶיהֶן מִמָּקוֹם אַחֵר. אָף עַל פִּי שְׁלֹא נִחְשְׁדוּ
חֲבֵרִים לְתֵרֵם שְׁלֹא מִן הַמָּקָף כְּדִי לְסַלֵּק הַמְּכָשׁוֹל מִלִּפְנֵי עַם
הָאָרֶץ, תּוֹרְמִין.

יב. מִתֵּר לְהֶאֱכִיל אֶת הָעֲנָיִים וְאֶת הָאוֹרְחִים דְּמָאִי, וְצָרִיךְ
לְהוֹדִיעֵן ; וְהָעֲנִי עֲצָמוֹ, וְהָאוֹרֵחַ אִם רָצָה לְתַקֵּן, מִתְּקַן. גִּבְּאִי
צְדָקָה גּוֹבִין סֵתָם מִכָּל אָדָם, וּמִחֲלָקִים סֵתָם ; וְהָרוֹצֶה לְתַקֵּן,
יִתְקַן.

יג. רוֹפֵא חֵבֶר שֶׁהָיָה מֵאֲכִיל לְחוּלָה עַם הָאָרֶץ מִפְּרוֹת עַם הָאָרֶץ
נוֹתֵן לְתוֹךְ יָדוֹ, אֲבָל לֹא לְתוֹךְ פִּיו ; וְאִם הָיָה הַדְּמָאִי שְׁלֹרּוֹפֵא,
וְאִפְלוּ לְתוֹךְ יָדוֹ לֹא יִתֵּן. וְכֵן אִם יָדַע שֶׁהוּא טָבֵל וְדָאִי, אִפְלוּ
לְתוֹךְ יָדוֹ אֲסוּר.

הַלְבוֹת מַעֲשֵׂי פֶרֶק י"א

א. אֲסוּר לְמַכּוֹר אֶת הַדְּמָאִי לַעֲם הָאָרֶץ, אוֹ לְשַׁלַּח לוֹ דְּמָאִי מִפְּנֵי
שֶׁהוּא מְסִיעַ לָזֶה לְאַכֵּל דְּבַר הָאֲסוּר ; אֲבָל מוֹכְרִין וּמְשַׁלְּחִין
אוֹתוֹ לְתַלְמִיד חֲכָמִים שְׁאִין תַּלְמִיד חֲכָמִים אוֹכֵל עַד שְׁיַעֲשֹׂר,
אוֹ עַד שְׁיִוְדִיעוּ אָדָם נֶאֱמָן שְׁזֶה מַעֲשֵׂר.

ב. כָּל הַמְּשַׁפִּיעִין בְּמִדָּה גִּסָּה, כְּגוֹן הַסֵּיטוֹנוֹת וּמוֹכְרֵי תְּבוּאָה
מִתְּרִין לְמַכּוֹר אֶת הַדְּמָאִי וּלְשַׁלְּחוֹ : מִפְּנֵי שֶׁהֵן מוֹסִיפִין עַל
הַמִּדָּה, הַתְּקִינוּ חֲכָמִים שֶׁיְהִיָּה הַלּוֹקָח אוֹ זֶה שֶׁנִּשְׁתַּלְּחוּ לוֹ
הוּא הַמְּפָרִישׁ מַעֲשֵׂר דְּמָאִי. אֲבָל הַמוֹדֵדִין בְּמִדָּה דָּקָה הוֹאִיל
וְהַמוֹכֵר מִשְׁתַּכַּר, הוּא מְפָרִישׁ ; וְלֹא יִמְכּוֹר וְלֹא יִשְׁלַח, אֲלֹא
מִתְּקַן.

ג. וְכִמָּה הִיא מִדָּה גִּסָּה : בִּיבֵשׁ, חֲצִי סָאָה ; וּבִלָּח, מִדָּה שְׁהִיא
מִחִזְקַת שׁוּוֹה דִּינָר מֵאוֹתוֹ דְּבַר הַלָּח. סְלִי זִיתִים וְעֲנָבִים,
וְקָפוֹת שְׁלִירָק אָף עַל פִּי שֶׁהוּא מוֹכְרֵן אַכְסָרָה, אֲסוּר לְמַכּוֹר
דְּמָאִי.

ד. אָמַר אֶחָד מֵהֶן, בּוֹא וּנְתַקֵּן הַפְּרוֹת הָאֵלּוּ, בֵּין שֶׁהָיָה מוֹכֵר
בְּדָקָה, אוֹ בְּגִסָּה הַמוֹכֵר מְפָרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר, וְהַלּוֹקָח מְפָרִישׁ
מַעֲשֵׂר שְׁנִי ; וְדָבָר זֶה, תִּנְאִי בֵּית דִּין הוּא.

ה. חֵבֶר וְעַם הָאָרֶץ, שִׁירְשׁוּ אֶת אֲבִיהֶן עַם הָאָרֶץ יָכוֹל הוּא
לּוֹמַר לוֹ, טַל אֶתָּה חֲטִים שְׂבָמָקוֹם פְּלוֹנִי וְאֲנִי חֲטִים שְׂבָמָקוֹם
פְּלוֹנִי, אֶתָּה יֵין שְׂבָמָקוֹם פְּלוֹנִי וְאֲנִי יֵין שְׂבָמָקוֹם פְּלוֹנִי ; אֲבָל
לֹא יֹאמַר לוֹ, טַל אֶתָּה חֲטִים וְאֲנִי שְׁעוּרִים, טַל אֶתָּה אֶת הַלָּח
וְאֲנִי אֶטַל אֶת הַיֵּבֶשׁ מִפְּנֵי שְׁזֶה מוֹכֵר דְּמָאִי.

ו. מִי שֶׁהָיָה נוֹשֵׂא יָרֵק, וְכִבֵּד עָלָיו מִשְׁאוֹ, וְרָצָה לְהַשְׁלִיךְ מִמֶּנּוּ
עַל הַדֶּרֶךְ, כְּדִי לְהַקְלֵל מִמִּשְׁאוֹ לֹא יִשְׁלִיךְ עַד שְׁיַעֲשֹׂר, כְּדִי שְׁלֹא
יְהִיָּה תַקְלָה לַעֲמִי הָאָרֶץ שְׁאוּכְלִין אוֹתוֹ כְּדְּמָאִי.

ו. הלוקח ירק מן השוק, ומשך אף על פי שלא שקל ולא מדד ולא נתן דמים, ונמלך להחזיר לבעל החנות לא יחזיר, עד שיעשר.

ח. המוצא פרות בדרך אם רב מכניסין לבתיהן פטור מלעשר, שעדין לא נקבעו למעשר. ואם רב מכניסין למכר בשוק, הרי אלו דמאי; ומחצה למחצה, דמאי.

ט. נטלן לאכלן, ונמלך להצניען לא ישהה אותן אצלו עד שיעשר, כדי שלא יהיה תקלה לאחרים. ואם מתחלה נטלן שלא יאבדו, הרי זה מתר לשהותן אצלו: עד שירצה לאכלן או לשלחן או למכרן, יעשר אותן דמאי.

י. קנובת ירק הנמצאת בגנה, הרי זו פטורה מן הדמאי; ושלבעל הבית הנמצאת בבית, חיבת. שעל גבי האשפה בכל מקום, מתרת.

יא. הנותן לפנדיקית לבשל לו ולאפות מעשר את שהוא נותן לה, כדי שלא יהא תקלה לאחרים; ומעשר את שהוא נוטל ממנה, מפני שהיא חשודה להחליף שלזה בזה. אבל הנותן לחמותו בין שנשא בתה בין שארסה, או לשכונתו, פת לאפות, ותבשיל לבשל אינו חושש לא משום מעשר, ולא משום שביעית: מפני שאינה חשודה להחליף.

יב. במה דברים אמורים, בזמן שנתן לה שאור לעיסה ותבלין לקדרה. אבל אם לא נתן חושש משום מעשרות, ולפיכך מעשר מה שיטל ממנה; וחושש משום שביעית, ולפיכך אם היתה שנת שמטה הפת אסורה, שמא השאור מספיחי שביעית הוא.

יג. המוליך חטים לטחן עם עם הארץ הרי הן כחזקתן, שאינו חשוד להחליף; הולیکن לטחן עם הנכרי הרי הם דמאי, שמא החליפן בחטיו שלעם הארץ. וכן המפקיד אצל עם הארץ הרי הן כחזקתן, שאינו חשוד להחליף הפקדון. עם הארץ שהיה משתמש בחנותו שלחבר אף על פי שהחבר יוצא ונכנס הרי זה מתר, ואינו חושש שמא החליף.

יד. המפקיד פרותיו אצל הנכרי הרי הן כפרותיו שלנכרי, שחזקתו להחליף הפקדון. והיאך דינם: אם היו פרות שעדין לא נגמרה מלאכתן, ונגמרו ביד ישראל אחר שלקח הפקדון מפריש מעשרות כמו שבארנו. ואם היו שהפקיד טבלים, ונגמרה מלאכתן חייב להפריש, שמא לא החליף הגוי; ולפיכך יראה לי, שהמעשרות שיפריש ספק. אבל אם הפקיד חלין מתקנין, אינו צריך להפריש כלום: שאפלו החליף הגוי, פטורין כמו שבארנו בהלכות תרומות "דגנך" (דברים יח, ד), ולא דגן גוי.

הלכות מעשר פרק יב

א. הלוקח פרות ממי שאינו נאמן על המעשרות, ושכח לעשרן, ונכנסה שבת או יום טוב, שאינו יכול לעשר הרי זה שואלו; ואם אמר לו, מעשרין הן אוכל על פיו בשבת; וכן אם אמר לו אחד שאינו נאמן, מעשרין הן אוכל על פיו באותה שבת:

וּאִפְּלוּ הָיוּ לוֹ פְּרוֹת אַחֲרוֹת מִתְקַנֵּין מֵאוֹתוֹ הַמִּין מִפְּנֵי שְׁאִימַת
שַׁבָּת עַל עֲמֵי הָאָרֶץ, וְאִינוּ עוֹבְרִים בָּהּ עֲבֵרָה.

ב. אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא אוֹכֵל עַל פִּיו בַּשַּׁבָּת הָרִי זֶה לֹא יֹאכַל
מֵאוֹתָן הַפְּרוֹת לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת, עַד שִׁיעֶשֶׁר דָּמָאֵי עַל הַכֹּל, עַל
שֶׁאֵכֹל בַּשַּׁבָּת, וְעַל הַנִּשְׁאָר: שֶׁלֹּא הִקִּילוּ וְהִאֲמִינוּהוּ, אֲלֹא
לְצַרֵּךְ אוֹתָהּ שַׁבָּת.

ג. הִיָּתָה שַׁבָּת, וַיּוֹם טוֹב סְמוּךְ לָהּ, וְשִׁאֲלוּ בְּאַחַד מֵהֶן אוֹכֵל אֵף
בְּשָׁנִי, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִרְאָה לַעֲשׂוֹר בְּנִתִּים; וְכֵן בְּשָׁנֵי יָמִים טוֹבִים
שֶׁלִּגְלִיּוֹת.

ד. הַנִּשְׁבָּע עַל חֲבֵרוֹ שִׁיאֵכֹל אֲצִלוֹ בַּשַּׁבָּת, וְהוּא אֵינוֹ מֵאֲמִינוֹ
עַל הַמַּעֲשָׂרוֹת שׁוֹאֲלוֹ וְאוֹכֵל עַל פִּיו, בַּשַּׁבָּת הִרְאֵנוּהָ בְּלִבָּד;
אֲבָל בַּשַּׁבָּת שְׁנִיָּה אֵף עַל פִּי שֶׁנִּדְרַר מִמֶּנּוּ הִנִּיחָה אִם לֹא יֹאכַל
אֲצִלוֹ לֹא יֹאכַל, עַד שִׁיעֶשֶׁר מִעֶשֶׂר דָּמָאֵי.

ה. מִי שְׁאֵינוֹ נֶאֱמָן, שֶׁרְאִינוּהוּ שֶׁהִפְרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר
מִפְּרוֹתָיו שֶׁהֵן דָּמָאֵי, וְרְאִינוּהָ שֶׁחֲזָרָה וְנִפְלָה בְּפָנֵינוּ בֵּין לְמָקוֹם
אֲחֵר בֵּין לְמָקוֹמָהּ, וְאָמַר חֲזָרְתִּי וְהִפְרַשְׁתִּי אוֹתָהּ נֶאֱמָן אִפְּלוּ
בַּחֹל, וְאוֹכֵל עַל פִּיו: כִּשֶּׁם שְׁאִימַת שַׁבָּת עַל עֲמֵי הָאָרֶץ כִּךְ
אִימַת דְּמוּעַ עֲלֵיהֶם, וְאֵינָן חֲשׁוּדִין לְהֵאכִיל אֶת הַמִּדְּמָע.

ו. מִי שְׁאֵינוֹ נֶאֱמָן, שֶׁרְאִינוּהוּ שֶׁהִפְרִישׁ מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן מִפְּרוֹת
אִלוֹ, וְאָמַר שֶׁהִפְרִישׁ מֵהֶן מַעֲשֵׂר שְׁנִי נֶאֱמָן; הִפְרִישׁ בְּפָנֵינוּ
מַעֲשֵׂר שְׁנִי, וְאָמַר שֶׁהִפְרִישׁ הִרְאֵנוּ אֵינוֹ נֶאֱמָן: שֶׁהַשְּׁנִי שֶׁלּוֹ
הוּא, וְהַנֶּאֱמָן עַל הַשְּׁנִי אֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הִרְאֵנוּ; וְהַנֶּאֱמָן עַל
הִרְאֵנוּ, נֶאֱמָן עַל הַשְּׁנִי.

ז. לְפִיכֵךְ מִי שְׁאֵינוֹ נֶאֱמָן שֶׁהוֹצִיא פְּרוֹת מִבֵּיתוֹ, וְאָמַר אִלוֹ
מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן נֶאֱמָן, וְאֵין מִפְּרִישֵׁין מֵהֶן תְּרוּמָה גְּדוּלָּה
וּמַעֲשָׂרוֹת; וְאִם אָמַר אִלוֹ מַעֲשֵׂר שְׁנִי אֵינוֹ נֶאֱמָן, וְהָרִי הֵן דָּמָאֵי
וּמִפְּרִישֵׁין מֵהֶן תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר. וְיִרְאָה לִי, שֶׁהוּא פּוֹדֶה אֶת כָּלָם.

ח. הָאוֹמֵר לְמִי שְׁאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַמַּעֲשָׂרוֹת, קָח לִי מִמִּי שֶׁהוּא
מַעֲשֵׂר, וְהִלֵּךְ וְלָקַח וְהִבִּיא לוֹ אֵינוֹ נֶאֱמָן. וְאִם אָמַר לוֹ, קָח לִי
מֵאִישׁ פְּלוֹנִי הָרִי זֶה נֶאֱמָן לֹאֹמַר, מִמֶּנּוּ לְקַחְתִּי: שֶׁהָרִי מִתִּירָא,
שֶׁמָּא יִשְׁאָלֵנוּ. הִלֵּךְ לָקַח לוֹ מֵאוֹתוֹ פְּלוֹנִי, וְאָמַר לֹא מִצָּאֲתִיו,
וְלָקַחְתִּי לָךְ מֵאַחֵר שֶׁהוּא נֶאֱמָן אֵינוֹ נֶאֱמָן.

ט. הַנִּכְנָס לְעִיר, וְאֵינוֹ מִכִּיר אָדָם שֵׁם, וְאָמַר מִי כָּאֵן נֶאֱמָן מִי
כָּאֵן מַעֲשֵׂר, וְאָמַר לוֹ אַחַד, אֲנִי אֵינוֹ נֶאֱמָן. אָמַר לוֹ, אִישׁ פְּלוֹנִי
הָרִי זֶה נֶאֱמָן; וְהוֹלֵךְ וְלֹקַח מֵאוֹתוֹ פְּלוֹנִי, אֵף עַל פִּי שְׁאֵינוֹ
מִכִּירוֹ, וְאוֹכֵל עַל פִּיו. הִלֵּךְ לָקַח מִמֶּנּוּ, וְשִׁאֲלָה לוֹ מִי כָּאֵן מוֹכֵר
יַיִן יֶשֶׁן, אָמַר לוֹ זֶה שֶׁשִּׁלַּחְךָ אֲצִלִּי אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן כְּגוֹמְלִין זֶה
אֶת זֶה, הָרִי אִלוֹ נֶאֱמָנִין.

י. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּזִמָּן שְׁאֵינוֹ מִכִּיר אָדָם שֵׁם. אֲבָל
אִם מִכִּיר שֵׁם אָדָם, לֹא יִקַּח אֲלֵא מִן הַמִּמְחָה; וְאִם שָׁהָה שֵׁם
שְׁלוֹשִׁים יוֹם אֵף עַל פִּי שְׁאֵינוֹ מִכִּיר שֵׁם אָדָם, לֹא יִקַּח אֲלֵא מִן
הַמִּמְחָה. וְלֹא הִתִּירוּ דְּבָרִים אִלוֹ, אֲלֵא בְּתֵרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת;
אֲבָל לְעִנְיַן פְּרוֹת שְׁבִיעִית, אוֹ לְעִנְיַן טְהוֹרוֹת לֹא יִקַּח אֲלֵא מִן
הַמִּמְחָה.

יא. הַחֲמָרִים שֶׁנִּכְנָסוּ לְעִיר, וְאָמַר אַחַד מֵהֶן פְּרוֹת אִלוֹ אֵינָם

מִתְקַנֵּין, אֲבָל פְּרוֹת חֲבֵרֵי זֶה, מִתְקַנֵּין וּמַעֲשִׂין הֵן אֵינוֹ נֶאֱמָר:
שָׁמָּה קְנוּיָהּ הֵן עוֹשִׂין זֶה עִם זֶה, וַיְהִי הַשָּׂכָר בִּינֵיהֶן.

יב. הַמוֹכֵר פְּרוֹת בְּסוּרְיָה, וְאָמַר מִשְׁלָאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵם חֵיב
הַלּוֹקָח לַעֲשׂוֹר; מַעֲשִׂין הֵן נֶאֱמָר, שֶׁהִפָּה שְׂאֵסֶר הוּא הִפָּה
שֶׁהִתִּיר. מִשְׁלֵי הֵן, חֵיב לַעֲשׂוֹר; מַעֲשִׂין הֵן נֶאֱמָר, שֶׁהִפָּה
שְׂאֵסֶר הוּא הִפָּה שֶׁהִתִּיר. וְאִם יָדוּעַ שִׂישׁ לוֹ קֶרֶקַע בְּסוּרְיָה,
וְהָיָה רַב מִמֶּכְרוֹ מִשְׁדָּהוּ חֵיב הַלּוֹקָח מִמֶּנּוּ לַעֲשׂוֹר, שֶׁחֲזַקְתּוֹ
שֶׁהֵבִיא מִשְׁדָּהוּ.

יג. עֲנִיִּים שְׂאֵמְרוּ פְּרוֹת אֵלּוּ שְׁלֵלֶקֶט שְׂכָחָה וּפָאָה הֵן הָרִי
אֵלּוּ נֶאֱמָנִין כָּל זֶמֶן הַגְּרָנוֹת, שֶׁהִלְקֹט וְהִשְׁכָּחָה וְהִפָּאָה מְצוּיִים:
וְהוּא שִׁיחָיָה קְרוֹב מִן הַגֶּרֶן, כְּדִי שִׁיֵּצֵא וַיִּבּוֹא בּוֹ בַּיּוֹם. וְאִם
אָמְרוּ שֶׁלֹּמַעֲשׂוֹר עֲנִי הֵם הָרִי אֵלּוּ נֶאֱמָנִין, כָּל הַשָּׁנָה שָׁלוּ כָּלָה.

יד. וְאֵינָן נֶאֱמָנִין, אֲלֵא עַל דְּבַר שְׁדֵרֶךְ בְּנֵי אָדָם לִתֵּן אוֹתוֹ.
פִּיֵּצֵד: חֲטִים אֵלּוּ לֶקֶט שְׂכָחָה וּפָאָה הֵם, נֶאֱמָנִין. קָמַח זֶה
מִחֲטִים שְׁלֵלֶקֶט שְׂכָחָה וּפָאָה הוּא, אֵינָן נֶאֱמָנִין; וְאִין צְרִיךְ
לִזְמַר שְׂאִין נֶאֱמָנִין עַל הַפֶּת לִזְמַר מִשְׁלֵמֶתְנוֹת עֲנִיִּים הִיא, אֲלֵא
מִתַּעֲשִׂרֶת דָּמָאִי.

טו. נֶאֱמָנִין עַל הַשְּׁעוּרָה שְׁלֵאֲרוּ; וְאִין נֶאֱמָנִין עָלָיו, בֵּין חֵי בֵּין
מִבְּשָׁל. נֶאֱמָנִין עַל הַפּוֹל; וְאִין נֶאֱמָנִין עַל הַגְּרִיסִין, בֵּין חֵיִין
בֵּין מִבְּשָׁלִין. נֶאֱמָנִין עַל הַשָּׁמֶן לִזְמַר, שֶׁלֹּמַעֲשׂוֹר עֲנִי הוּא; וְאִין
נֶאֱמָנִין לִזְמַר, שֶׁלִּזְיִתִּי נִקּוֹף הוּא.

טז. נֶאֱמָנִין עַל הַיֶּרֶק, חֵי. וְאִין נֶאֱמָנִין עָלָיו מִבְּשָׁל, אֲלֵא אִם
כֵּן הָיָה דְּבַר מוֹעֵט, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בְּעָלֵי בָתִּים, לִתֵּן מַעֲטַיִר יֶרֶק מִבְּשָׁל
מִקְדָּרְתּוֹ לַעֲנִי; וּמִתּוֹךְ שִׁיכּוֹל לִזְמַר בְּעַל הַבַּיִת נִתְּנוֹ לִי, יָכוֹל
לִזְמַר אֲנִי בִשְׁלֵתִיהוּ מִמִּתְּנוֹתֵי.

יז. וְכֵן בֶּן לִוִּי שְׂאֵמַר, פְּרוֹת אֵלּוּ מִמַּעֲשִׂוֹ שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ הֵם
הָרִי זֶה נֶאֱמָר לַעֲוֹלָם עַל תְּרוּמַת מַעֲשִׂוֹ, כְּשֵׁם שִׁישְׂרָאֵל נֶאֱמָר
עַל תְּרוּמָה גְּדוּלָּה; אֲבָל אֵינוֹ נֶאֱמָר עָלָיו לִפְטוֹר מִמַּעֲשִׂוֹ שָׁנִי.

יח. אֵין כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ אֲמוּרִין אֲלֵא בְּעַם הָאָרֶץ, שְׂאֵינוֹ
לֹא חָשׁוּד וְלֹא נֶאֱמָר. אֲבָל מִי שֶׁהוּא חָשׁוּד לְמַכּוֹר תְּרוּמָה לְשֵׁם
חֲלִין אֲסוּר לִקַּח מִמֶּנּוּ כָּלָל, דְּבַר שִׂישׁ בּוֹ זִיקַת תְּרוּמָה וּמַעֲשִׂוֹ,
אֲפִלּוּ קֶרֶבֶי דְּגִים, מִפְּנֵי שְׁנוֹתֵנִין בָּהֶם שָׁמֶן. וְאִין אֲסוּר אֲלֵא כָּל
שְׁלִפְנִי; אֲבָל אוֹצְרוֹ מִתֵּר לִקַּח מִמֶּנּוּ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתִּירָא לַעֲרֹב
תְּרוּמָה בְּאוֹצְרוֹ שְׂמָא יוֹדֵעַ הַדְּבַר, וַיִּפְסִיד הַכֹּל. וְכֵן הַחָשׁוּד עַל
מַעֲשִׂוֹ שָׁנִי לְמַכּוֹר לְשֵׁם חֲלִין, אֵין לוֹקַחִין מִמֶּנּוּ דְּבַר שִׂישׁ עָלָיו
זִיקַת מַעֲשִׂוֹ. וְכָל זֶה קֵנֶס מִדְּבָרֵיהֶם.

יט. חָשׁוּד שֶׁהֵעִיד עַל שְׁלֵאֲחָרִים, נֶאֱמָר חֲזָקָה, אֵין אָדָם חוֹטֵא
וְלֹא לוֹ; וְאִין צְרִיךְ לִזְמַר, עִם הָאָרֶץ. לְפִיכָךְ עִם הָאָרֶץ שְׂאֵמַר
זֶה טָבֵל וְזֶה תְּרוּמָה, זֶה וְדָאִי וְזֶה דָּמָאִי אֲפִלּוּ בְּשָׁלוֹ, נֶאֱמָר.
אָמַר אֵלּוּ פְּרוֹת מִתְקַנֵּין בְּשְׁלֵאֲחָרִים, נֶאֱמָר: וְהוּא שְׁלֵא יִרְאוּ
כַּעֲשׂוֹה קְנוּיָהּ, כִּמּוֹ שְׁבִאֲרָנוּ.

כ. הַמוֹכֵר פְּרוֹת לַחֲבֵרוֹ, וְאַחַר שִׁיֵּצְאוּ מִתַּחַת יָדוֹ, אָמַר
לַלּוֹקָח, פְּרוֹת שְׁמִכְרָתִי לָךְ טָבִלִים הֵן, הַבָּשָׂר בָּשָׂר בְּכוֹר הָיָה,
הֵינִי יֵין נֶסֶךְ שׁוֹרֵת הַדִּין שְׂאֵינוֹ נֶאֱמָר, אֲפִלּוּ הָיָה הַמוֹכֵר חֵבֵר.
וְהַזְרִיז, מִחֲמִיר עַל עֲצָמוֹ; וְאִם הָאֱמִינוּ הָרִי זֶה מְשַׁבַּח, אֲפִלּוּ
הָיָה הַמוֹכֵר עִם הָאָרֶץ.